

Õpilasteleht

NR. 9. 2. DETSEMBRIL 1936. V AASTAKÄIK.

P. KUUSK Lipp koduõue!

V.

Abja-Sarja

Armastasin sini-must-valget lippu juba väikepõlves. Esimest korda olin näinud seda linnas. Nagu vanematelt inimestelt kuulsin, mangunud ma sellest päale isalt lipuostmist. Et kehvad ajad, ei mõtelnudki vanemad täita mu soovi. Rahustuseks kõneldi mulle, et egas lippu muidu tarvis ole kui pulmadeks, ja minul olevat ka noorik valmis: Ala-Elvi.

Nii armastanud ma lippu juba „jõmpsikana“. Nüüd aga olen juba „mees“. Mehe sõna ikka

mehe sõna. — See pani isagi nõustuma. Tarvis veel lipule varrast. Lühikese „aiateibaga“ ma ei nõustunud. Mis muud kui hobune ree ette ja metsa.

Isa valitud vardaga ei vedanud. Kukkudes kännule, murdus teine raksatades. Mina valisin uue, hulga pikema, millega lõpuks koju jõudsim. Ehkki õhtu käes, otsustasime varda veel püsti ajada. „Liimeistriga“ tõmmati koor ära. Nüüd ühisel jõul — mina, isa, ema ja teenija, vardast kinni! Mitmest

P. KUUSK

Abja-Sarja

V.

Meie lipp. Sulejoon.

hingest hoolimata ei suutnud me toda 23 meetrilist jõmmkära kat püsti ajada.

Alles Elvi-isa ja teiste peremehe abiga sikutati varras püsti.

Hommikul olin varakult ülal. Mitu korda käisin kapi juures lippu vaatamas. Kui jõudis kätte aeg, ruttasin lippu üles tõmbama. Rõõmuga vaatasin, kuidas lipp lehvima hakkas.

Elasin selle hetke lipuga kaasa. Olin kirjeldamatult rõõmsas — ülevas tujus.

Kodutalu oli mu meelest nüüd tuhat korda armsam.

Viimaks hirmutas külmataat mu tuppa. Aga siitki võisin jälgida lipukanga tantsu tuulehoos, ja nimelt: läbi väikese augu — jääta koha aknaruudul, mille sulatasin keelega.

Küllap teised imestavad veel tema kõrgust!

TÕIVUR

Ollepa

V.

ana parun kupjalt kuuleb, orjad väljal olla laisad. Mehel mõistus läheb mässu, kohe ruttab väravasse. Adra-Jaak toob härgi koju, isa aitab väike poju. Vana parun Jaaku kirub, sajatelles sõimu sõnub. Jaagul viha sähvab silmis, unustab, et härral võimus: Manab mehe manitsusi, sõnub mehe sõnasida. „Küllap mees ka künnab kärmest, kui saab leiba oma aidast. Oleks härra inimene, annaks õigust orjadele!“

Parun soolavitsu lubab, aia najal seisu tugeb — õnnetumalt kukub porri, langeb kraavi käpukille. Härra kisa härga häirib, viha vaistul valmilt vastab Väike Jaak ta päästab valla, kumb on vahvam, sõnn või härra? Poja tembust Jaaki ehmub, kiirest kepi järgi kahmab. Sõnn ju sarvil härrat sarjab, kelle hing ju surmas karjub. Ori endal hoope säästab, soolavitsa käskja päästab. Tõde tundes mõistus tõukab, häda orjaküttes hõikab.

Jaak sääl poja koju saadab, mõisa rahval vastu astub. Lapse hinge päästa püüab, valel vaese tegu varjab. Kui ta kuuleb, et on, nähtud valus vahvalt vastu hüüab: „Mina ise poega käksin, lapselt härga valla lasksin.“ Jaagu turjal tapatalgud, mehe rammu mõõtvad malgad. Pärastpoole piina päevad tulituki torkeid toovad.

Väike Jaak, kui kasvab, mõistab, mälestusi vaimus kannab: poja piinad isa kandis, poja pääsuks ohvriks andis. Veri ihkab verehinda, valu mõistab tasu määra. Orja vaevast algab hoogu, viletspöli annab jõudu. Ärkab unest kütkeis rahvas, tõstab päada piinaküttes, otsib oda, mõõdab mõõga, ihub relva roostes rauda. Mässu-Jaak käib vallast valda, tõttab kiirelt külla, tallu, kannab sala sõjasõnu, annab lootust julgemale.

Asjatu on võitlemine, ühispuud veel must ja pime. Jaagu rinnas torkab valu, julgust matnud raske elu. Jaak jääb pelgu laane varju, ei tast enam saada orja. Isa teed viike püha kohus, suuremat ju temal ohus. Hulkur-kütt on saanud Jaagust. Kütt, kes harva lahku lanest, muutund habetunud haldjaks, rändab küürus vaba meesi. Hulkurtaat on laste sõber, hulkurkütt toob näljas abi. Jagab pisku palukesi, kus saab kaitsta noorukesi.

Lapsed jooksvad rõõmul metsa, kuulvad taadi imejuttu, kuulvad juttu muistsest ajast, vabapõlve elurajast. Taat toob ette õitse-elu, pajateleb sõjalugu, vana laulu veereteleb, võiduvii si leeloteleb. Taat toob välja valuaja, raske sõja vereraja. ristirüüti sõjasarve, viimse mehe vaevakarje. Taat ei viimast õelda julge, siiski võidusiht on selge. Hulkurtaat on vaimu toitja, meile vaba duse võitja.

Dr. phil. HENDRIK SEPP

SAAGEM TUGEVAKS

Iseseisev Soome pühitseb 6. detsembril oma aastapäeva. Soome täielik iseseisvus pole vana, ta on niisama noor nagu meiegi oma.

Rahvaste elus mängib iseseisvus väga tähtsat osa. Meie isad ja emad mäletavad veel, misuguseid kannatusi ja raskusi toob kaasa kuulumine võõra võimu alla. Veel enam teavad seda aga meie vanaisad ja vanemad, kes pidid sunni all töötama võõrastele mõisapõllul.

Iseseisvus ja vabadus toob kaasa emakeele, oma kooli ja annab võimaluse arendada emakeelset kirjandust. Teie isad ja emad on õppinud veel võõras koolis ja nad mäletavad meelekibedusega neid raskusi, mis see kaasa tõi, kui omavahelgi ei tohtinud õpilased rääkida oma keeles. Võõras kool eraldas ka noori kodust, tõi lõhe laste ja vanemate, vendade ja õdede keskele.

Soome noored on neid raskusi

vähem tunda saanud kui meie. Võõras võim polnud neile kunagi nii suruv kui meile, kuid see ähvardas neidki küllalt, eriti viimasel Vene surveajal. Seda teadsid Soome vanad ja noored. Suur, ülev vaimustuse tuli süttis Vene surveajal kõikides Soome kodudes — armastus oma kodumaale, oma keele ja meele vastu, mille kaitseks terve soome rahvas täiel üksmeelil ühines. Polnud jõukamaid ega vaesemaid, keda see tung poleks kaasa kisunud.

Soomlane, kes on sündinud külmal, kareda ilmastikuga maal, kus loodus küll nii veetlev ja ilus, kuid kust igapäevast leiba tuli võita looduselt viisat tööga, oli arenenud tahtevõimeliseks teoinimeseks. Raske ajalugu, sagedad sõjad ja katsumised tõbede ja viljaikalduse näol, panid soome iseloomule teatud pitseri ja kasvatasid tahtejõudu.

Järg lk. 8

Pat
Kannu

Maadlusvaim

Õli parajite neljaba. Sihuke kaonis kerge päav, sellepärast siis õligi poessel hia tuju.

Nujah, sedasi sii siis algas: seitungid tõi tiate, et Palusalu õlla kaatanud ühele lätlasele. Aga sii ae meie spordivennadel kopsu üle maksa. Niisugune kuulmata lugu: kange eestlane kaatab ühele lätile! Sii põle kinlasti õiguse kaup.

Kallaste Kusti lubas vahekohunikud tümass teha. Ta karjus:

„PooSid, teeme ühe prantsuse muadluse!“ Puar poeskest kuksidki juba rassima. Va' Olliste Juku lubas Tagamua Jaanile näedata, kuda Luukas ratast tiib. Mia jäen esite pialtvuatajaks.

Äkki saen tubli tümaka selga. Vuatan — Kusti seesab seljätaga, ise naarab.

Mul kargas elu täis, et kellega sa mängad.

Sasisime ükstõese ümmert kinni ja siis algas üks „prantsuse muadlus“, nii et tolm kiirles. Seltsimehed vaatsivad kua esite pialt, aga peräst hakasivad nemägi muadlema. Juku ja Jaan löid tolmumes jöödsid. Kantsel lendäs ümber ja puha Jaan kui nuarem, õli kaataman. Täma lei pia vassa seinä ja sinna moedugi kasv muhk. Sii ae aga Jaani vihale. Ta haard kriidi ja valas sellega Jukule. Ise juoksis väljä nigu mesilane. Prantsuse muadlusest õli kasvanud peris jaapanlik jiu-jitsu. Suulasin Jukule ühe obaduse, aga egä temägi jäänd vassust võlgu. Ta and mulle ühe küljekonte vahele. Sedasi mürgeldades sattusime klassijuhataja korteri laele. All õli moedugi krohvitudu.

Ja kõrraga — Issänd, messind õli — seesab õpetaja kogu mele keskel.

No messa nüüd kostad vai kossa pistad?

Jäeme seisma, nigu vaesed patused oma muhkude ja võmmidega. Ja mes viil ullem — Kustil püksid lõhki! Mitte just peris lõhki, aga nõnna ilus kolmenukeline tükk väljan. Hakati küsimä. Nujah, moedugi mina süüdi. Nigu mina temä pükse õles rebinud. Ise rebib naala õtsan lõhki. Aga kos nämäd! Õpetaja kua, muudkui alla klassi nukka.

Nädala-uudiseid

Uus halloomees. Ringhäälingus on praegu käimas katsed uue halloomehe leidmiseks. Sooviavaldusi on avaldatud 150 ümber. 14-st naiskandidaadist pääsesid üle 1. katse vaid kaks.

„Estonia“ 30-aasta juubel. Möödunud pühapäeval pühitseti Eesti kutselise teatri 30-aasta juubelit. Pidustused algasid kontsert-aktusega kell 12 päeval „Estonia“ teatri saalis. Öhtul kell 1/28 oli teatris pidulik juubelietendus, kus kanti ette A. Kitzbergi „Pila-Petri testament“ ja J. Kunderi „Kroonu onu“, millele järgnes kell 10 öhtul juubelibal „Kuld-Lõvis“. Juubelipidustustel viibis ka väliskülalisi Soomest, Lätist ja Leedust.

Neil päevil paigutati ehitajate poolt kohale Pärnu suure silla teine kesson.

Viiraltli tööde näitus Helsingis avati.

Maavõistlus maadluses Rootsiga. Rootsi maadlusliidult saabus kiri Eesti kergejõustikuliidule, milles tehakse ettepanek esimese Eesti-Rootsi maadlusvõistluse korraldamiseks detsembris.

Kukrusel avastati mõisniku salakäik.

Neljapäeval avastasid kraavitoölised Virumaal, Järve vallas Kukruse asunduses vanaaegse salakäigu, mille harud Kukruselt viivad Loma ja Edise mõisadesse. Maaalune käik on 1 1/2 m kõrge ja 1 m lai ja pealt kaetud paekividest võlvlaega. Salakäik on umbes 1 1/2 kilomeetrit pikk.

Süvendatakse Narva jõge.

Narva jõe süvendamisega Kulgu sadama juures suureneb tunduvalt Narva kose jõud. Süvendustööd viiakse läbi 1 km. ulatuses Nendega alati läinud nädalal.

Kunstnik Sannamees korraldab näituse.

Kujur Sannamees, kes pääle Pariisist tagasiõudmist kodumaal paaril viimasel aastal töötanud erilise intensiivsusega, kavatseb oma töödest korraldada suurema näituse Tallinnas. Näitus toimuks veebruari alul Kunstihoones, kus autor kavatseb välja panna kõik oma väljapaistvamad teosed.

Aafrikas leiti uued õliväljad. Kenyas olevat avastatud suured õliväljad, mis võimalised varustama kogu Briti-Aafrikat lõunapool ekvaatorit. Andmed on päämiselt Prantsuse mäeinseneri de Jean'i uurimustest.

Nobeli rahuauhind. Nobeli rahuauhind määrati Saksa ajakirjanikule K. v. Ossietzkyele. Viimane vabanes alles hiljuti vanglast.

Haile Selassie protest. Abessiinia neegus Haile Selassie on esitanud Rahvasteliidu pääsekretärile protesti Itaalia ülevõimu tunnustamise pärast Abessiinias.

Ega's midägi, selstme siis igäüks ise nukka. Esite põl'd ädä kedagi, aga kos peräss läks igäväks. Seesä sial nigu mualitud türklane ja vahi ajaviites kärpsid.

Esimäseks tunniks lasti klassi. Nigu sedä õles viil vaja!

ME OMA SULEGA

S. BAUMANN

Tallinn

1. DETSEMBRIKS

Eestima, isamaa, kasva ja sirgu!
Sügiskuul hallil toon terviseid sulle.
Mälestus üllam neist järgi jäänd mulle
ajast, mis vermeist ja pisaraist nõrgub.

Mäletan mehi, kes vabadust kandsid, —
mehi, kes uskusid võitu, kes võitsid,
vaenlasel' vastu kes vaprasti sõitsid,
isamaa altaril' ohoriks end andsid.

Isamaa, kaljuna seisa ja looda.
Kasvab ju vapramaid poegi veel sul.
Las sõjasõnumeid tuua meil' tuul,
tulisel ratsul sa käsud meil' saada.

Hüüa, kui viletsus valvab su piiril!
Hüüa, kui vaenlane tungib ra'ale!
Hüüa, kui hädaoht laskub me maale!
Hüüa, kui päike on verevail kiiril.

Tuleme enne me kumavat koitu,
Sõidame selleks, et kodumaad päästa.
Selleks, et isade maad meile säästa.
Oläha veel tahame priiuse loitu.

Tormi-iil vaibu ei enne me rinnan,
enne, kui lõrvik võib vagusalt loita,
enne, kui eestlane rahus võib sõita
koju, — kui taevast on kullasen vinan.

Õhtune hämarus taevast kui katab,
tasane tuuleõhk õrnasti õõtsub,
looduse rüppe mind pimedus kutsub,
valguse suurenev tumedus matab,

räägin siis palveid, et saatust meil lubaks
soovida seda, mis ikkab kõik rahvas, —
rahvas, kes priiuse võidelnud vahvast':
Eesti, et jääksid sa alati vabaks!

E. NOORKUKK

Tartu

Maa väike...

Üks meeter on põhjast vaid lõuna,
ja sammuke idast ka läände —
on kokku ruutmeeter maapinda
ja ümber veel vähem veerinda,
kus vahuvee hari teeb käände,
kus siiski on ikaldust, põuda...

See pinnake sajandeid kallid
on olnud sel põhjamaa-pojal,
kes seemet ju külvas ta rinda,
kes toitit me kodumaa pinda,
kui Murueit laulis veel ojal,
kui Vanemuin' mängis veel vallil...

Sest lapik'sest kodumaa mullast
kain'd üle on tuuli ja äikest:
ta vaenlase tallermaaks olnud,
kust rohkem, jah, võtta neil polnud
kui vabadust, priiusepäikest,
mis eestlasel kallimaks kullast...

Maa väike — kus algab, sääl otsas,
kuid põhjapoe, töökas ja julge —
ta vabastas siiski maapinna
neist ahelaist ümber ta rinna,
mis Eestimaad enam ei sule,
sest põhjapoe kaitseb kui kotkas!

Kord sammusid põhjast on lõuna,
ja sammusid idast on läände —
on kokku siis palju maapinda
ja ümber vast rohkem veerinda,
kui ader teeb rohkem veel käände
ja ikaldust kaotab, ja põuda!..

ELLEN RÕŽOV

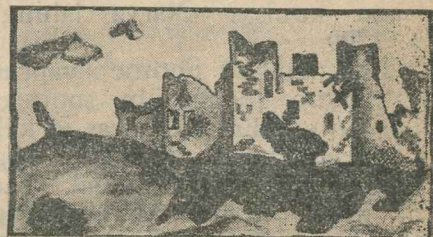
Järva-Jaani

Mis on mul kõige armsam?..

Mis on mul kõige armsam?
See on mu isamaa.
Kus iiales ma elan,
mul ikka meeles ta.

Kas õpin ajalugu,
kas laulutunnis ma;
kuid igal pool ma kuulen
üht sõna — isamaa.

Mis on mul kõige armsam?
See on mu isamaa.
Kui unele kord vaibun,
ta põue lähen ma.

H. Kuulman. Rakvere motiiv, tušš.

Kirjavastused

E. Moldov: Viis sarnaneb tuntud lau-
lule — ei.

L. Taliga, L. Koppel — palume.

H. Leimann: Paadisõit koolitööna
väga kena, aga lehes tavaline. Ei.

H. Verev: Nuudisõda, Suple-
mas — ei. Kalifeed — mõne aja pärast.

G. Käiss: Tondid rehes, K. Paju-
puu: Laagris, U. Käarik: Uku-ilm,
Männimäe: Rehetondid, A. Feri:
joonistus, Mesikäpp: Varblase
päevamured, M. Viirsalu: Väi-
kesed külalised, Kaaluste Kaalu:
Jõulukink — ootel.

L. Taliga: Suurvesi järjena hili-
nenud — ei.

O. Amon luuletused — ei.

E. J.: Kui täitub unistus —
ei, Jõulud — ja.

O
M
A
V
A
H
E
L

1. detsembri puhul saabus palju isamaalisi luu-
letusi — iseendast armas nähe meie noorusel. Aga
lugedes on tunne, et nad kõik on sarnased — isegi
päälkirjad. Puudub elu, hing, mis luuletuse teeb
luuletuseks. Miks? Seepärast, et on püütud järele
aimata täiskasvanute luulet — eeskujusid.

Üks käskudest ei luba jumala nime asjata suhu
võtta, sest see on püha. Isamaa mõiste on sama.
Latendagem seda käsu mõtet kõigele sellele, mis on
meile suur ja kallis. Loogem oma-eale vastavalt,
õppigem leidma oma teed, sest see on tähtsaim sel-
lele, kes tahab luua. Täiskasvanute eeskujud on tal-
latud rajad, mis viivad meid, kui ei suuda veel õieti
mõista, ainult sõnadetegemisse. Sellega aga kisu-
me alla oma pühadused. Hing ja elamus võib asuda
ainult teroikus töös, kus ei tundu ülepingsust ega
püüdu. Oma-ea meeoleolu tunneme näiteks E. Rõžovi
luuletuses käesolevas numbris.

NB. Jõulunumbrisse on vaja kahevõrvisi (pun.
roh.) käärilõikeid, ilustusi.

O. AMON

Vana-Kuuste

Me vabadus ei kao

Me ulja rahva vabadus ei sure, kao, —
vaen püüdnud on küll teda julmalt hävitada,
me õnne vägivald on tahtnud purustada,
on kuulutanud talle surma, kadu.
Me vabadus käib vapralt omi radu,
ei iialgi, ei iialgi ta sure, kao!

Ei meie, tõusev rahvas, vaenu-hauda vao, —
me vaenu, ülekohtu maha põrmu rusume,
tõtt, vabadust me ainult armastame, usume.
Pilk julgelt tullevikku suunatud on meil —
nii käime õigluse ja vabaduse teil;
me vabadus ei kao, ei kao, ei iial kao!

E. T.

Algus lhk. 2

See tahtejõuline soomlane on sageli pidanud võitlema oma kodumaa eest, ka Eesti pinnalgi, nagu kuulsas Narva lahingus a. 1700.

Et taibata Soome vaprust, tuletagem meele üht soomlast, kes on sündinud Narvas ja kelle kangelas tegusid imestas kogu Soome suure Põhjasõja ajal. Teda on imetletud hiljemgi, tema vägittegedest jutustavad mälestused, mis nüüd ühe soome kirjaniku Kyösti Vilkuna poolt on ümber kirjutatud ja eesti keelde tõlgitud päälkirja all „Tapani Lofvingi seiklused“.

Kui 1918. a. jaanuarikuu lõpul sai alguse Põhja Soomes suur ja raske heitlus oma olemasolu eest, oli küsimus: kas olla või mitte olla, sest soome rahvast ähvardas peaaegu hävimine, siis ei saanud jääda külmaks vanad ja noored. Mehed polnud saanud korralikku väljaõpet, riietus oli vilets ja relvad enam kui puudulikud. Järsu pääletungiga saadi ühel ööl venelastelt umbes 3000 püssi. See oli küll hää algus, kuid suured raskused seisisid siiski veel ees. Polnud kerge võidelda põhjamaa talve karmuses halva riituse ja puuduliku toidu juures arvukama ja paremini varustatud vaenlase vastu. Aitas aga visadus ja kangelasmeel: kannatati külma, nälga,

pääletungidel juhtus, et mehed jäid väsimusest lumehangedesse magama. Oli juhuseid, kus samas lahingus langes isa ja poeg ja ainult mälestuslindid langenute nimedega kõnelesid neist. Tahtejõud aga oli siiski kõigist raskustest suurem ja soomlased võitsid. Soome sai täiesti vabaks ja iseseisvaks.

Elu nõuab ohvreid ja kodumaa muldki nõuab neid. Nii on see ikka olnud inimeste ja rahvaste elus. Kuid rahvas, kes suudab anda ohvreid, suudab ka jääda vabaks.

Soome aastapäeval tuleb nii elavalt meele hõimuveri, ühine saatus ja minevik, kuid ka need suured kohustused, mis meil ja soomlastel on oma iseseisvuse kaitsmisel. Suur kaastunne, ühistunne teeb meid tugevamaks hädaohumomentidel. Meie eneste sisejõud on siis kasvamas. Teame, et rahva suured õnnetused ja kannatused kajastuvad ta loomingu, nagu ka Soome minevik Soome sõjahümnis, mida meie kõik nii hästi tunneme — „Porilaste marss.“

Teie, noored, olete selleks, kes peavad võitlema ja peate tulevikku kandma, ja teile peaksid need sõnad ja selles avalduv sangarlikkuse võitlusviis palju ütleva eriti Soome iseseisvuse päeval.

H. Sepp.

politsei jõudis kohale, et koostada süüdlasele protokoll, oli väike kelm juba teab kuhu kadunud.

Eestis 300 eriliste omadustega allikat

Riigi parkide valitsus korraldas tänava üle riigi ankeedi meil leiduvate allikate kohta. Nüüd on riigi parkide valitsus esitanud töö tulemuste kokkuvõtte E. Punase Risti valitsusele, kes asja vastu tunneb huvi. On selgunud, et Eestis leidub kuni 300 allikat, mis sisaldavad rauda, magneesiumi, mineraalsoolasid või muid aineid; pole võimatu, et leidub isegi raadioaktiivseid allikaid. Nõnda võib arvata, et meie allikatest mõndagi võib võtta kasutusele tervisveeallikatena.

S
O
O
M
E

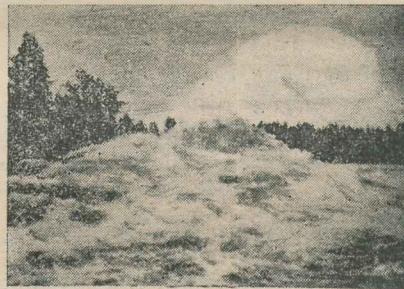
J
Ä
R
V
E
D
E

M
A
A
S
T
I
K

Lähemale kesköö päikesele

Põhja viib raudtee. Ikka kiduramaks muutub loodus — soo, kivid, vaevakased ja pikad, kuid lühioksalised kuused. Vaatamata sellele, et polaarpiiri kaugust määravad vaid üksikud kilomeetrid, võib näha tee ääres söomas lehmakarju. Need pole tavalised lehmad, vaid isesugused, valged ning sarvedeta. Aga ainult nemad lepivad soisel maal kasvavate üksikute rohulibledega ning kiviklibul hallendava põdrasamblaga, andes seejuures üli-rammusat piima, nagu väidavad kohalikud elanikud.

Eriti huvitav on säääl sõita rongiga laupäeva õhtul, kui kaasreisijatena viibib vagunis põhjala poegi, metsamehi. Toredad tüübid on nad kõik, veidi jassakad, pruuninäolised ning karmiilmelised. Ja igal neist on kindlasti „puukko“ vööl, seljakott seljas ja kõrgeninalised säärikud jalas — nii siirduvad nad metsatöölt koju sauna ning püha pidama.

Vallinkoski

Ohtlik kosesõit.

Kosesõit Oulu jõel on kõige omapärasem lõbustus, mida Soome suudab turistidele pakkuda. Suveti igal hommikul laskub terve rida pikki paate noist kuulsaist koskedest, igas kuni kaheksateist matkajat. Juba varsti pärast sadamasillast lahkumist haarab käre vool nad enesse. Suurema kiiruse saavutamiseks sõutakse veel kogu aja. Ja nobedasti lendavad kosevened lainetest läbi, vannutatud tüüri-meeste osaval juhtimisel. Ainus vääratust juhi poolt, väike kõrvalekaldumine ja vene puruneks kividil pilbasteks. Ometi pole seda turismivenedega kordagi juhtunud. Nood vilunud paadijuhid, kes juba kümneid aastaid oma ametit pidanud ning igat tolli nendest koskedest tunnevad, hoiavad liigagi kindlalt oma tüürimõla.

Hiirest,

kes peatas suurlinna liiklemise.

Suurlinna kitsas tänavas tahtis väike hiireke joosta üle tee. Kuid et ta liiklemismäärustega tuttav ei olnud, jooksis ta risti vastu ühele auväärt daamile. Daam kohkus kutsumata külalisest, kiljatas ja tegi hüppe pahemale. Peagu oleks ta jäänud möödasõitva auto alla, kui mitte juht poleks suutnud masinat järsku pidurdada. Daam pääsis vaid ehmatusena, kuid masinas oli järsu pidurdamise tõttu tekkinud rike, mis nõudis pool tundi parandamist. Ja et masin asus keset tänavat ja tänav oli kitsas, pidid kõik teised järeltulevad sõidukid ootama.

Nii muutus vaene hiireke tahtmatult kangelaseks, kes peatas suurlinna liiklemise. Kui

Kui nüüd mingi ärksam vaenlane oleks Kiopole kallale tunginud, siis oleks vägev hunt sellele peaaegu vastupanult alistunud. Isegi kalakotkad, need juubeldavad argpüksid, oleksid võinud rahulikult alla soostuda ja hädahuntult tema silmi ähvardada. Kuna aga sel vihatud kontvõral küllaldaselt jõudu oli olnud järevalt põgeneda, said nad ettevaatlikumaks. Päaleselle teadsid nad, et hunt kuival maal on kaugel hädahõhikuum vaenlane kui hunt vees! Nii tühid nad paremale mõttele ja tõusid kõrgele vastu parastõuna päikesele, et liikumatult tuule kõrgutusel hurrata saaki. Ent veel teised silmad, päale kalakotkaste, nägid tumedat kogu, mis kaugel nagu ront maaribal puhkas. Hall tomp sarnanes puutükile. Ettevaatlikul vaatlemisel jamaas nois mustakais piirjoontes ometi midagi, mis magavale või isegi surtnud hundile oli kahtlaselt sarnane. Ja isegi surtnud hunt on metsarahva juures veel ebaroomas külaline. Sök, kes endale vaevaga pajuvõsade vahel oli teed rajanud, et järvel juua, jäi seda süngelt kogu maaribal nähes nagu kinnikasvanult seisma. Kahtlustavalt viskas ta paa püsti ja puhus kujule — siis tõmbus sök mõttlikult tagasi pajude varju, et kusagil mujal oma jann kustutada. Vaevalt oli see loom kadunud, kui mitte vähem

matus meeolus. Kõik, kes olid harjunud siin karjatuma, rändasid hirmunult kindlamaile toidu-aladele, ja kes oli väljunud jahile, otsisid endile kõrvalisemaid teid. Viimaks oma ulumise lõpetanud, leidis Kiopo metsa astudes selle igasugusest elavast maailmast lageda.

Ikka veel pisut kange, sörkis ta alul pikkamisi edasi, aga kõrdkorralt said ta liikmed tarvitamise läbi tagasi oma vana paenduvuse ja peagi liikus ta kõikide huntide vaba hooga.

Tema ajus kõigepäält elutses mõte Tolmusest Tähest, aga ta oli täitsa nõutu, millises suunas ta Väikest Venda pidi otsima. Pikk ujumine külmas vees oli toonud teda surmale ligemale ja ta mõistust tumestanud. Sihitult jooksis ta siia-sinna, kord piki järvekallast, kord jälle tagasi metsa, ebakindlas lootuses kusagil sattuda jälile, mis võiksid teda õigele teele juhtida. Ent kuigi ta nina lakkamatult töötas, ei haistnud ta midagi päale pimeduse, mis enesega kaasa tõi, segaseid lõhnu. Neil eksikäigel tuli talle pikkamisi tagasi jõud ja sellega ühes ka viha. Oleks ta vaid avastanud nende jäljed, kes olid talt röövitud Väikese Venna, ta oleks neile järginud surmani. Tas põles viha nagu süngelt tuli. Oli tarvis ainult väikest põhjust, et seda kõige heledamaks leegiks õhutada.

Ikka nina maas, sattus ta korruga selgeile jälile. Need olid jäljed, mida ta jälkusega tajus. Nad

poolpimestunud silmad. Ja ometi näisid nad võrdlemisi ta uljeäänud jõuga kohutavalt kaugel. Ikka aeglasemalt jõudis ta edasi; ta hingamine toimus lühikeste kahisevate tõugetena, mis sundisid teda pääst sabaotsani vabiseema. Tema kohal ringlevad kalakotkad lendasid ikka madalamalt: võidurõõm põles nende verejannuseis silmis. Kurbmäng, mis toimus nende all, ei vajanud selgitust. Nad teadsid: pikka ja kindlasti tirtakse vihatud rahurikkujä surmavasse vette, ja nende kaastundetuud röövlinnusüdamed röömustusid tema hävingust. Aeglasemalt ja veelgi aeglasemalt! Kiopo tundis, kuidas raske vette niiskus oma pikad kombid, sad tema järele välja sirutas, mis teda haarasid ja sügavusse vedasid. Ta paa muutus raskeks, vaevu suutis ta seda veel paa hoida. Oli meeleheitelimapilke, mill lained üle ta nina kokku löid ja kalakotkad kriisates arevusest õhumeres seisatusid. Veel kord õnnestus raskel paa end üles upitada; ja kagisedes, turtudes ja ähkides jätkus võltus. Viimane meeleheitlik pingutus. Akki tundis Kiopo põhja jälgede all, aga vaevalt suutis ta veel seisata jalul. Onneks ulatus just sel kohal rüa maad usna kaugele järve. Ja teadvus, et jälle on kindel pind jälgede all, täitis Kiopo uue julgusega. Viimase jõupingutusega lohistas ta end veest ja vajuus nõrkenult liivale.

sest sinne maailm oli suur, isegi lõputu. Metsas nähakse vaid nii kaugele, nagu seda võimaldavad puud, siin aga olid pikad rohtunud laineorud ja -kännised, mille rõivastus voogas tuules. Sellesse rohukattesse suskas Kiopo oma nina. Lõunast tulid mahedad hoovused. Nendega koos rändasid arvutud nõrgad lõhnad, haisud, mis kehastasid metsa ennast. Need olid kõige õrnemast segust; ainult kõige peenem kõigist ninadest võis neid eraldada. Tõstetud pääga ja pilusilmi uuris Kiopo tuult. Tema tundlikud sõõrmed vabisesid tasa, tõmblesid ja värisid hoolikalt õhku kobades. Lõhnad olid pärit päämiselt valmivast loodusest, rohult, lilledelt ja puudelt. Aga nende seas nirisesid õrnade lainetena veel teised lõhnad nagu edasihooavad lindude ja metsloomade hinged, vastu nende tahtmist siia rahutusse maailma välja valatud.

Kas mitte ei segunenud neisse tibatilluke piisake Väikese Venna kehalõhnast — hääletut sõnumit laia avarusse saates? Aga, kuigi olid kadunud õhujäljed tuule metsikuses, olid säilinud maa-jäljed, ja rada, millele oli järgnenud Kiopo seni, viis puhtalt ja selgelt läbi rohu. Uuesti leidis nad Kiopo ja järgnes neile katkestamatult kohani, kus indiaanlased olid astunud oma kanuusse. Siin ometi, soisel pinnal, kaotas Kiopo lõhna. Tundus, nagu oleks soo selle endasse imenud. Asjatult otsis Kiopo läbi terve ümbruse; meeleheitlikult jooksis

Soid ja jäätmaid võitma!

Meie kodumaal 8000 rkm. jäätmaid ootab töönnulisi käsi. 40000 uut kodu võib luua üksi Pärnumaale.

Aastasadu on möödunud ajast, mil inimene hakkas loobuma oma rändeluviiisidest ja elama asudes ühele kindlale kohale rajas endale püsiva kodu.

— Miks ta seda tegi? — võib kerkida küsimus mõnele keelele. Oli see lihtne meeldimus, mõtteilma edu teene või sundisid teda selleks uued olukorrad?

Kultuuri areng on aga selleks liiga vana, et neid küsimusi lahendada otseselt ajaloolikate kaudu.

Kas eelajalooline inimene ka nägi vaeva maapinna võitmisega ja selle rakendamisega oma hüvanguks? —

Teadus vastab sellele — ei!

Enese toitmiseks pidi ürginimene kasutama kõiki juhuslikult ettesattuvaid puuvilju, juuri jne. Siis õppis ta pidama jahti ja kalastama. Hiljem, kui ta taltsutas endale loomi, hakkas ta neid karjatama. Rännates ringi oma karjadega, et otsida uusi rohumaid, muutus ta kolijaks. Alles siis, kui rohumade tagavarad kadusid ja inimeste arv kasvas, asus inimene maad kasutama viljakasvatamiseks.

Meie tänapäeva elu haarab aga juba kolme suuremat tegevusala: põllundust, tööstust ja kaubandust.

Nii räägib inimese eluviiside muutmise järjekorrast teadus.

Kuidas leiutati põlluharimine?

Olgu aga sellega lugu kuidas tahes, kindel on, et põlluharimine „leiutati“ juba kauges hallis minevikus. Kus, kunas ja kuidas, seda ei selgita meile ajaloolised faktid mitte.

On arvamisi, et seemnest taimede kasvatamine võeti ühteaegu tarvitusel mitmel eri maal. Selle tööala „leiutajaks“ peetakse naisi, kes esimestena panid tähele seemne idanemist ja selle tulemusi.

Esimesed uudismaad.

Ajad möödusid. Maapind võeti ikka enam ja enam viljakultuuri alla. Et aga inimeste arv alatasa kasvas, tuli maast puudus ja seda hakati siis võtma metsalt. Mets põletati ja vili külvati põlenud maa-alale, kus tuhk lisas väetust.

Selline n. n. ale põletamine (ka sööri tegemine) on meil tänapäeval kadunud; selle ürgkombe jäänusena tunneme veel vaid kevadise kapsa taime-lavamaal kütise tegemist. On aga ka maid, kus veel praegugi põletatakse alet, et võita metsalt maad põllu alla.

Aga meie „vana maailma“ tänapäev? Siin on tunduvalt muutunud kõik. Rahvastiku alalise kasvu tõttu on inimesed kõikjal pidanud piirama endid. Ei ole enam vabu maid, pole neid võtta metsadegi alt, kuna metsade arv on niivõrt vähenend, et vaid nende kaitsmisest võiksime veel rääkida. —

Meie ajastul otsivad kõikjal pilgud tühja maalapikest, kuhu võimalik asuda elama. — Paljudes maades on muudetud viljakandvaiks iga vähem kui maalapike. Isegi teeääred leiavad kasutamist.

Rünnak hallaööde kodukohale.

Meilgi on alanud päälētungsoodele ja rabadele, kuna tunneme puudust maa järgi — vajame uusi eluasemeid.

Kui kevadeti oma kodumaad tundmaõppimise sihiga teeme pikemaid või vähemaid rännakuid, siis paeluvad meie tähelepanu peamiselt kaunid kohad.

Hoopis tahaplaanile jäävad aga need vaiksed nukrad ja elutud sood, mis meie viljapõlde, niite ja metsi siin ja sääl nagu pihtide vahele suruvad.

Pilk meie kodumaa kaardile näitab, millised maa-alad on vähe asustatud. Peaaegu igas maakonnas näeme selliseid tühikuid. Peaaegu 1/6 kogu meie maapinnast kuulub soodele ja rabadele.

Katsuge sellest ligi 8000 ruutkilomeetrilisest maa-alast kujun-

dada riskülik ja see siis asetada meie kodumaa kaardile, siis vast selgub, mis tähendab see arv!

Soodes ja rabades ärkab uus elu.

Kuid pole enam kõikjal sood ega rabad meil kasutuiks jäätmaiks. Mitmel pool on juba paarkümmend aastat tagasi alatud võitlust soode ja rabadega ja nii mitmed on leidnud oma vaevarikka töö õnnistusrohkeid tulemusi.

Käesoleval ajal on algatatud uut enam tugevamat rünnakut meie jäätmaile. Eriti energiliselt teostub uudismaade juurevõitmine Pärnumaal. Esimene moodne sooharimise teostati Harjumaal Suursoos.

Suures Tolkuse soos.

Metsastunud luidete vahel lebab Pärnumaal määratu madalik, mis näib olevat endine mereleht. Laugaste sügavad vetesilmad säravad siin-sääl vaatlejaile vastu. Üksikud kidurad männijändrikud on ainsad haljendavad elumärgid suurel kollendaval sool. —

Umbes 100 ruutkilomeetrilisel maa-alal valitseb sügav rahu juba aastasadu. Umbes 50 aastat tagasi kaevati sellest soost läbi suur kraav — Timmkanal, mis meenutab jõge ja mida mööda merest tungivad üles isegi lõhed.

Eesti iseseisvuse ajal on sinna juure siginenud uusi kanaleid, mis juhivad laugaste veed merre.

Nii umbes algab soo kultiveerimine igal pool. Käesoleval ajal käib Timmkanali piirkonnas kibe asundustöö. Juba 1912. a. asusid sinna inimesed, millele lisandus veel 1920. aastal teisi. Käesoleva aastakümne suurim edu aga saavutati soode võitmise alal Pärnumaal Lepalaanes, kus nüüd uhke asula üle 50 asunikuga.

Timmkanalist Pärnu poole kerkitab meie silmade ette teine n. n. Uulu madal soo, kus samuti näeme inimeste visa võitluse tulemusena soo järkjärgulist taganemist.

On välja arvatud, et üksi Pärnumaa sood võivad mahutada kuni 40.000 elanikku. —

Kuid mitte ainult Pärnumaa pole meie uudismaade allikaks. Neid leidub igas teiseski maakonnas. — Olgu vaid nimetada Võrtsjärve ja Peipsi äärsed jäätmaid, mis ootavad, mil meie jõed süvendatakse ja tekivad lisaks kanalid, mis liigveed juhivad ära merre. Meie noorte tulevikuks on siin varuks määratud hüüglatöötavavarad ja uued maad kodudeks.

SPORT

Elamusrikas võistlus

Matti Järvisse järgi J. K.

Järgnev kirjeldus annab praeguse odaheite maailmameistri M. Järvisse elamusi Ungari-Soome kergetõustiku maavõistlusest a. 1930.

Staadioni katlas

Võistluspäev valgenes. Ilm oli juba hommikul talumatult palav, 35° C varjus, ja odaheite sooritati viimase alana. Meil, võõrsil viibiv-il soomlasest sportlasel, püsib see päev meele elulõpuni. Ei me enne aimanudki, et maailmas võib valitseda sääranane kuumus kui nüüd siin Budapesti spordiväljakul oli. Meie kodumaal isegi südasuvel pole niisugust palavust — ja kui on, siis see on teissugune. Sääli oli lämmatav meile nabapiirilt sraabunule. Suu kuivas, kuumus lõdvestas lihased ja imes neist higiojades viimse võimu. Olime lämbumas.

Nii me siis ootasime: higised ja väsinud juba enne võistlust, kuni kõlas valjuhääldajast „Valmistuda!“ hüüd. Valmistuda! Valmistuda!

Kõik teised alad olid sooritatud ja Ungari juhtis maavõistlust nii tugevasti, et odaheite kaksikvõitki poleks Soomele enam küllaldaselt lisanud punkte viigi saavutamiseks. Soome võis omandada veel viimase võistlusala võitja au.

See oli tõeline võidupidu Ungarile. Ungari oli võitmas maailma väiksmaid, aga samas suuremaid spordimaid, Soomet.

Nii, Ungaril oli maavõistluse võit n. ö. „taskus“, aga veel oli üks ala — nimelt odaheide — järel. Oda — oda — ja ungarlane Szepes — eks need kokku anna ulja võidu!

Viimane heitlus algab

Valjuhääldaja teatas: viie minuti pärast sooritatakse maavõistluse viimane ala! Odaheide!

Võistlus, milles oli Szepesi ja Ungari rahva au, kuulsa soomlaste vastu. Kölab üha tugevnevaid hüüde võistlejaille. (Õieti küll ainult Szepesile — sest spordipublik Budapestis ei erine oma sümpaatia kaldelt ükskõik mis maast tahes — ikka endale, oma võistlejaille soovitakse võitu).

Publiku meeleolu oli pinev. Ja hulka te tuhandete pinge pidi leidma lahenduse. Nii kostiski kustumatult, lakkamatult ainult ühte nime: „Szepes! Szepes! Szepes!“ Ja seda kuuldus kõikjal, tagant staadionigi.

Soomlased olid kogunenud ühte jõuku ja katsusid avaldada endki, aga nad kadusid — nii kui kaoks tosin sõdurit maailmasõja suurde möllu.

Võistlus algas. Loositi heite järjesutus. Szepes sai heita esimesena. Tema võttis tugeva hoo, heitis kaunil stiilil ja võimsal hool hää tulemuse juba alul, 63

m. Publikus puhkes valdav, kestev hääkskiidurõkatus.

Olin heitejärjestuses teine, heitsin Szepesi järgi. Ja nüüd oli siis minu kord üritada. Otsustasin Szepesilt võtta esikoha juba esimese heitega. Sammu- sin rahulikult heitepaigale, valmistusin suure hoolega heiteks. Kastsin higise käe kuiva, tolmusesse, põletavalt kuuma liiva, siis oda tundus kindlamini pihus. Vaatasin veel korra, kas sammumärk oli kohal ja siis asusin sooritama esimest heidet.

Kõik näis võimsas katses sobivat, sujuvalt ühte liituvat — aga oda puutus kuidagi maad juba 40 m pääl. Vedu oli olnud hirmus, ja keskmisesõrme higis leotunud nahk ei pidanud tugevale tõmbele ja karedale sidemele vastu, vaid rebenes koos tüki lihaga. Sõrm vigane. Heide teadagi täiesti ebaõnnestunud. —

Maailm paistis korraga nii veider. Rebenenud näpust volas lakkamatu verejuga. Istusin pingile ja käärisin spordidressi sõrme ümber. Ambulants jõudis kiiresti kohale, tõi sidet ja jooti, sõrm seoti. Olin tookord võimatus olukorras. Kui sõrm on sidemes — ei saa heita, ja võtad sideme ära — ei saa jälle heita. Tusa-tujus istusin ja manasin saatust. Ikka pidi just tähtsail hetkil tulema räbalat. Ja heitevoor lähenes.

E. MOLDOV

Aa

OMATEHTUD UISUD!

Meil mõnel puuduvad uisud, sest need maksavad palju raha. Kuid teeme ise endale uisud, mis liuglevad niisama hästi kui ostetud. Selleks on vaja kaks puuhälgu ja kaks vana tarvitamiskõlbamatut vikati. Võtame kaks puuhälgu (tamm või kask) läbimõõduga 10 cm ja oma jala pikkusega. Tahume nad kirvega ja hõõveldame, nii et nad jääksid oma jala laiuseks ning paadi kujuliseks, alt ümmarguseks, et ei takista lumes. Siis võtame paar vana vikati, millel on „selgroog“ terve. Asetame vikati rauale ning lööme ta selja haamriga pisut lamedamaks. Ottime siis rauapõitli ja lööme ligi 3/4 vikati tera ära. Mõõdame seejärel paraja pikkuse vikati seljal, arvates vikati kõverast otsast, jättes vikati selja 1 cm puust uisu tagumisest otsast üle. Nüüd lööme vikati säält kohalt pooleks. Teise vikatiga toimime samuti. Võtame siis puu-uisu (päälisosa) ning keerame hõõvelpingi vahele. Kui seda ei ole, võib seda teha kruustangidel. Nüüd asetame vikati puu-

O. AMON

Vana-Kuuste

V

Kui tuli külm

Kui tuli külm ja suured tuisud, siis kapist võtsin kasuka, tõin kuurist välja uued uisud — ning jääle tõtsin rutuga.

Kui tuli külm ja suured tuisud, siis järvel oli sile jää, — jääl libisesid hästi uisud, sääil uisutada oli häa.

Kui tuli külm ja suured tuisud, mu palgel loitis kuldne lõom, tuulkiiresti mind kandsid uisud, mu rinda täitis julge rõom,

V.

uisule nii, et vikati kõver ots ühineb puu uisu kõvera otsaga. Täpselt peab olema vikati raud puu-uisu keskkohal. On parem, kui tõmbame varem pliatsiga kriipsu ette.

Nüüd lööme haamriga ettevaatlikult vikati kumerale otsale, et ta läheks hästi sisse. Pärast keskpõhjale, niikaua kui vikati on puu sees, ainult lai selg ulatugu välja. Nüüd lööme uisu raua tagumise puu otsa nii üles, et see läheb puusse. Enne aga ajame raua otsa tules punaseks, sest muidu see murdub. Nüüd viilime vikati kumera'e otsale väikese armi ning torkame puule jämedama naaskliga augu. Võtame augule kohase traadi ning pistame selle naaskliga pistetud august läbi, seome paar kolm korda ümber armi, pistame siis uuesti august läbi, seome sõlme ning näpistame tangidega otsad ära.

Nüüd paneme raudora tulle ja pistame tulise oraga ülalpool keskuisu esiteks kaks auku ligistikku, pärast tahapoolle jällegi 2 auku.

KOHAD MUUTUSID ! KOOLIDE VÕISTLUS

10 KOOLI

need, kes esikohal „Õpilastele“ tellimises:

Seekord esitame tabeli juba uuel kujul, arvestatud on juba õpilaste arvuga.

1. Kaagvere algkool . iga õpil. kohta 88 s.
2. Ruskavere algk. 87 „
3. Vastse-Kuuste algk. „ „ „ 48 „
4. Haava algk 44 „
5. Sarakuse algk. 41 „
6. Kikepera algk. 36 „
7. Pala algk. 34 „
8. Valga Linna 1 algk. „ „ „ 30 „
9. Tartu Linna 4. algk. „ „ „ 29 „
10. Jõhvi alevi algkool „ „ „ 27 „

Järgmises nr. anname ülevaate teisel kujul: MITME ÕPILASE KOHTA TULEB KOOLIS ÜKS AASTAKÄIK „ÕPILASLEHTE“.

Noorte elu

Eesti Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkond (Lootusringide keskkorraldus).

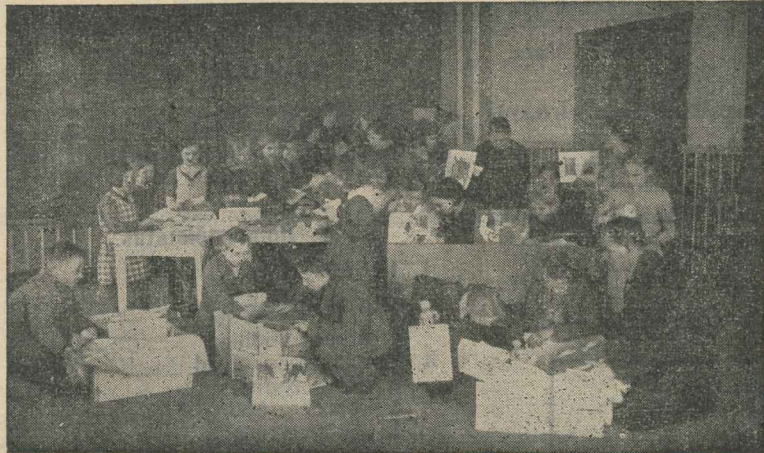
Lootusringid töötavad peamiselt algkoolide juures. Lootusringide sihiks on selgitada noortele joovastavate jookide ja muude kahjulikkude maitseainete hävitavat mõju. Samuti toetavad lootusringid kõiki teisi kõrgeid ja õilsaid noorsoo püüdeid ja sihte.

Lootusringide juhtimiseks ja töö ühtlustamiseks ongi E Õpetajate Liidu Karskuskasvatustoimkond.

Toimkond on korraldanud hulga võistlusõpinguid, milles praegu teoksil, II. teemal: „Terveks ja tubliks“.

Samuti ilmub nimetatud toimkonna toimetusel karskuskasvatuse ajakiri „Lootusringi Juht“.

Lootusringide liikumine on meil õige laialdane ning 1935. aastal oli lootusringlaste ülemäär umbes 10 000.

VALIS-EESTI PAEV

Mustla algk. õpilased valmistavad kingitusi kaugeile kaasõpilaseile

LAUALIPP

(Õ/K „Koolivaralt“)

on koolidevõistluse võitja auhinnaks.

Teistele kirjandust.

Saatke andmeid õpilaste arvust koolis.

T Ä H E L E P A N U — osamaksutellijad!

Arusaamatuste vältimiseks teadke, et talitus täidab tellimised ainult tellimislehel märgitud nri-te arvu eks. (näit. 4. 10 jne.) ulatuses. Et lehte pidevalt saadetak, palub talitus tellimise lõppemisel aegsasti teatada pikendusest.

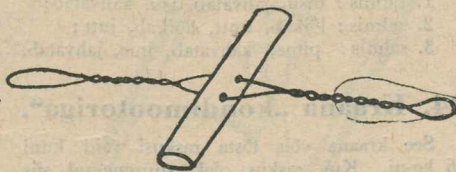
J. JÄNES

Valga

VURR

Lõigata kuivanud kasepuust umbes 6 cm pikkune pulk, mille läbimõõt 1 cm. Pulga keskelt teha puuri või noaga kaks auku.

Võta nõor umbes 100 cm pikk, ja pista aukudest läbi. Kui võtta kinni kahest nõoriotsast, keerutada ja siis tõmmata üht kätt paigal, hakkab vurr vurisema.

Veronika

Palmõli

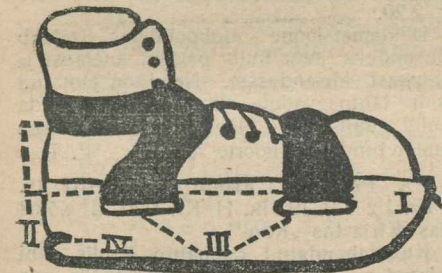
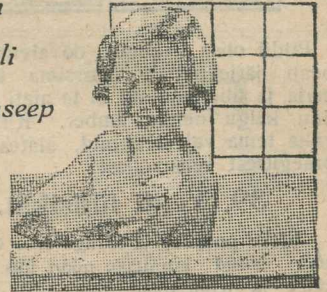
Saunaseep

on

parim

sauna

seep!

I traadi kõitekoht, II rihmad, III rihmaaugud, IV tagum. ots sisse löödud.

Võtame pöitli ning lööme kahe põletatud augu vahe lahti. Teise auguga teeme samuti. Kui soovime värvime, uisud ära. Puuduvad veel ainult rihmad, millega kinnitame nad jalgade külge. Rihmad saame hõlpsasti mõnest vanast läbikulunud saapasärest. Või kellel võimalik, võib osta poest, maksab 30—40 senti. Rihma laius 2 cm. Rihma ühes otsas on pannel, millega on hää uiske jala külge kinni tõmmata: Pistame rihmad aukudest läbi, asetame jala uisule, enne paneme alusrihma alla, tõmbame rihmad kõvasti kinni ja meil ongi uisk jalas. On soovitatav ka kannarihm, sel puhul on uisk kõvemini jalas. Nii ongi meil uisud, millega võime niisama hästi sõita kui poest toodud uiskudega.

S. Francisco hiiglasild avati.

President Roosevelt avas liiklemise suurel hiigelsillal San Francisco ja Oaklandi vahel, vajutades Valges Majas Washingtonis nupule ja pannes sellega käima silla valgustusseadeldise. Uus sild on 17,5 km pikk. Ehitus läks maksma 77,4 miljonit dollarit.

KOOLID, KOOLIKOOPERATIIVID JA ÕPILASED !

Raamatuköitmis-, karbi- ja trükitöid laske teha 1921. aastal asutatud

O.-Ü. „Võime“

Raamatuköitmis-, karbi- ja trükitööstuses Tallinnas, Estonia puiestee 17 (Gorbatschevi majas). Kõnetraat 455-58. Suuremate tellimiste puhul koolidele hinnaalandus. Kiire ja asjatundlik tellimiste täitmine. Odavad hinnad.

36. Pähkel, aga lahendamiseks!

Jaanil oli pähkleid. Jagades neid sõpradele kahekaupa, jäi talle endale 1, jagades kolme-kaupa — 2, neljakaupa — 3, viiekaupa — 4, kuuekaupa — 5 ja kui jagamine toimuks seitsmekaupa, siis ülejääki poleks.

Palju oli Jaanil pähkleid?

Tähelepanu! Kui mõni nupukas lahendaja leiab mitu lahendust, siis saatku võimalikkudest vähim; suuremal arvul pähkleid võib ta ise ära süüa!

V. Nerer, Tartu.

37. Kaks salapärast nimekaarti

U. Tuhtoja

S. Portanel

Huvitav — nende isikute nimekaartides peituvad nende elukutsed! Millised?

Rutmilla Noor, Valga.

38. Õine valveteekond.

Pildil olev habemik öövalvur keskajast peab järjekindlalt marssima ümber viie maja ja ühe puu, nii et ta alati teeks täieliku käigu nende ümber. Kuidas näeb välja tema valveteekond, alates habemiku praegusest seisukohast?

39. Veidi füüsikat.

Võtke puutükk ja siduge talle ümber peen nõör. Nüüd kinnitage nõõri üks ots konksu külge ja teine võtke kätte. Nii — ja nüüd tõmmake: „krakk“ — nõör puruneb. Aga kust kohast; kas all- või ülalpool puutükki?

Tänase numbril lahendused

ära saata 12. detsembriks „Õpilasteleht“ talitusse, Tartus Võidu 10.

Kaasa lisada: 1) sedel, kus on märgitud, mis meeldis teile viimastes numbrites kõige rohkem;

2) sedel, kus on märgitud, milline mõistatus seni ilmunud 9 „Õpilastelehes“ oli teile kõige huvitavam;

3) tingimata kupong!

Hääd edu!

Toimetus.

Tänaseid auhindu 5!

1. J. Jaik: „JUUDASOO“.
2. J. Oro: „JÕULUÕHTU“.
3. Chr. Roberts: „VALGE AHV“.
4. A. Oengo: „VILJAAED“.
5. Dr. E. Dreber: „KÕIK ON SAAVU. TATAV MÕTTEHARJUTUSTEGA“.

LAHENDUSED

„Õpilasteleht“ nr. 5.

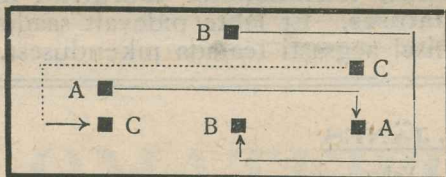
Kuulipilduja tulistab...
18. Kuulipilduja laseb 51 pauku, sest ajamõõtmine algab ju loomulikult 1. paugust. Seega — 50 vahet, aga 51 pauku.

19. Hõimumõistatus.

1. Lydia Koidula,
 2. „Kalevipoeg“,
 3. Päts-Konik-Vilms,
 4. Arnold Viiding.
1. P. E. Svinhufvud
 2. Paavo Nurmi,
 3. Runeberg-Aho,
 4. „Seitse venda“.
1. madjar.
 2. Trianon-Attila,
 - 3.—4. „Paal-tänava poisid“ — Molnar.

20. Kaevumõistatus.

Lahendusi on palju.

21. Arvmõistatus.

Otsitavad arvud on 10 ja 5.

„Õpilasteleht“ nr. 6.

22. Maagilised ruudud.

- 1) sile, 2) isal, 3) laba, 4) elav, 5) peni,
- 6) elas, 7) nali, 8) isik, 9) „Vari“, 10) alev,
- 11) reha, 12) Ivar, 13) kali, 14) agul, 15) „Lugu...“, 16) ilus, 17) rada, 18) alal,
- 19) daam, 20) Alma.

23. Näojume pimedas kahvatab.

Puuduvad värsilõpud on järgmised:

1. salmis: nisu, jahvatab, isu, kahvatab;
2. salmis: lõikab, nutt, hõikab, jutt;
3. salmis: pime, kahvatab, ime, jahvatab.

24. Kraana „kondimootoriga“.

See kraana võis tõsta raskusi vaid kuni 36 kg-ni. Kui raskus oleks suurenenud, siis paratamatult oleks katkenud viies köis.

25. Kirjandusmõistatus.

Romaanitoodangu tippteoseid on Mart Raua „Kirves ja kuu“.

Õieti lahendasid:

(„Õpilasteleht“ nr. 5).

A. Ploom, V. Moritz, J. Milvere, H. Gern, E. Univer (3), K. Vaaks, E. Lepik (3), M. Tsäko, M. Metsar, A. Kuusik, A. Pääsukene (3), R. Kriisa (3), H. Paurson, K. Nimvals, V. Heimvell, O. Kallasma (5), K. Kaldma, H. Vaask, V. Kibar, Tarzan, Prik-Präk, U. Palviste, U. Univer, V. Tammekivi, I. Novek (2), T. Serka, A. Kohv, A. Toomsalu, A. Püssa, H. Anton, M. Gildemann, Kullisilm, A. Kihe (2), O. Lausing, Ruutu kuningas. Kuldne tigu, Portupei (2), A. Määrits ja R. Sööt.

(„Õpilasteleht“ nr. 6).

Kuldne tigu, K. Rebane, A. Pääsuke (3), A. Ploom, A. Kiho, E. Pentser, J. Kuri, Ruutu kuningas, H. Anton, E. Prangel, K. Pöder, A. Kohv, K. Kiisla, I. Novek, E. Lepik (2), E. Ilves (6), V. Lipsberg, U. Urbo (3), V. Kibar, K. Viljasto, V. Kevend, „Õpilasteleht“ sõber, E. Eidast, K. Nugin, M. Paju, (nimetu), H. Kuulmann (2), U. Elango, E. Taks (7), M. Tsäko (9), E. Lemberg (2), A. Kuusik, V. Nerer (2), M. Jensen, H. Paurson, Ene-ene (2).

Noor vanaisa

Poiss: Vanaisa, kas sina ka kunagi noor ja väike olid?

Vanaisa: Seda küll, poisu.

Poiss: Küll võisid sa siis aga imelik olla! Väike poiss suure valge habeme ja palja päalaega.

Toimetusele saabunud

H. Jänes. E. Looga Deklamatsioonide algkoolidele. E. Kollomi kaas ja puugrafiidid. Kirjastus „Kool“, 272 lk. Hind Kr. 2.20.

Deklamatsioonide algkoolidele sisaldab ettekandeks suur hulk palasid uuemast ja vanemast kirjandusest. Need on jaotatud sisult tähtpäevadele ja pühadele, mida koolid pühitsevad. Nõnda kergendab see raamat tunduvalt uute tööd. E. T.

Pr. Puusepp. Etteütusi. I 152 lk. H. Kr. 1.20. II 192 lk. H. Kr. 1.20, E. Kõksi kaas. Kirjastus „Kool“.

Kui tähendatud raamatud koolis „läbi kirjutada“, siis ei tohiks etteütusid ega kirjas enam vigu esineda — nii hästi ja põhjalikult on autor teostanud materjali valiku. E. T.

Valik kodumaalule

Toimetanud A. Topmann ja H. Visnapuu. Hind 25 s. 6 koorilaulu viimaselt võistluselt.

Need vastsed õnneseened...

Portupei (Lääne) — „John Workmann I“, A. Pääsukene (Tartumaa) — kompl. kodumaavaateid,

A. Toomsalu (Paeküla) — pildimapp, E. Pentser (Võlla) — „noored partisanid“,

H. Anton (Tartu) — kompl. kodumaa vaateid,

M. Tsäko (Kiidjärve) — „Esimese järgu madrus“.

Õpilasteleht 9
kupong nr.

TOIMETUS JA TALITUS: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. TALLINNA ABITALITUS: „Kooli-Kooperatiiv“ S.-Karja 19 telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. NURMIK. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. TÕNISMÄE. Toim. sekr.: ED. TASA. Väljaandja: TARTUMAA ÕPETAJATE LIIT. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuste hind: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. Trükkikoda „Kiirtrükk“, Peeter Põllu 9, Tartus, 1936